

Formació de la personalitat (VIII): Créixer. un projecte en família (I)

Ningú no arriba al món per accident; cadascú val molt, ho val tot. El valor de la vida s'aprèn, sobretot, en la família, lloc per forjar la personalitat.

28/08/2017

Com s'assembla a la seva mare! El mateix somriure, aquest moviment de la mà quan parla... fins i tot en la manera de caminar... Moltes vegades

sentim o fem comentaris d'aquest tipus. Perquè, efectivament, són molts els aspectes que prenem de la personalitat dels nostres pares i germans, sense gairebé adonar-nos-en. Alguns trets són heretats, com el color dels ulls o el temperament, la manera de ser; tants d'altres, en canvi, s'han forjat amb el tracte, el contacte diari, la formació: la vida.

Les notes de la maduresa personal que hem abordat en els articles d'aquesta sèrie se sembren i germinen precisament en el context familiar. Per això, com n'és d'important tenir cura de la família! És, ha de ser, la terra bona en què s'inicia, es desenvolupa i acaba el nostre camí: «en cada edat de la vida, en cada situació, en cada condició social, som i continuem sent fills».[1]

L'oració de moltes persones s'aboca avui des de totes les llars del món en els pares sinodals perquè, units al

Papa i amb les llums de l'Esperit Sant, interpretin amb profunditat els desafiaments a què s'enfronta la família. Però la responsabilitat sobre la institució familiar, volguda per Déu, ens incumbeix a tots, ja sigui com a pares o com a germans i, alhora, sempre com a fills.

Considerarem el nostre paper a la llar en dos temps: primer reflexionarem, en les línies que segueixen, sobre què fa única la família, i sobre l'“ofici” de pares i fills. En una segona part, aprofundirem en la vida familiar i en els detalls que l'omplen de llum i d'alegria.

Donar el millor a la llar és donar-ho tot

Tothom té la seva història, l'empremta que han deixat en la seva vida tantes situacions, alegres o doloroses. També el nostre passat s'emmarca en els plans de Déu, que

de vegades són misteriosos per a nosaltres. Hi ha llars en què ha faltat un exemple cristià, encara que tard o d'hora la figura de Crist s'ha deixat entreveure en un amic, un parent o un professor. En moltes altres famílies es barregen l'afecte i l'esforç per educar en la fe, juntament amb els defectes i les limitacions de pares i germans.

Als nostres familiars no els hem escollit nosaltres, però sí que els ha escollit Déu: Ell tenia en compte no només les virtuts, sinó també els defectes, per fer-nos cristians: «En la família —d'això tots en som testimonis— els miracles es fan amb el que hi ha, amb el que som, amb el que tenim a mà... i moltes vegades no és el més ideal, no és el que somiem, ni el que “hauria de ser”».[2]

Tots —avis, pares, fills, nets— estem cridats a donar en cada moment el millor de nosaltres mateixos, amb

l'ajuda de Déu, per donar forma cristiana a la família. També els pares creixen amb els fills i, a mesura que passen els anys, els papers a la família poden canviar: el que empenyia abans, ara és portat, el que anava davant deixa lloc als que hi ha darrere. La llar, que formen entre tots, és molt més que el primer recurs per a les necessitats elementals de nutrició, escalfor i roba; és, juntament amb tot això, el lloc on es descobreix la bellesa dels autèntics valors humans; del domini de si i del respecte, tan necessari per a les relacions interpersonals;^[3] de la responsabilitat, de la lleialtat, de l'esperit de servei. Valors, tots ells, que es forgen a foc lent, que requereixen un sentit de pertinença senzill però fort: la consciència de no haver estat simplement llançats al món, sinó *acollits* des del principi en una petita porció de món, no feta de terra sinó d'afecte: una família.

Déu mateix «va triar néixer en una família humana, que ell mateix va formar. La va formar en un poblat perdut de la perifèria de l'Imperi romà (...). I un podria dir: “però aquest Déu que ens ve a salvar, va perdre trenta anys allà, en aquella perifèria de mala fama?” Va perdre trenta anys! Ell ho va voler. El camí de Jesús estava en aquesta família». [4]

Saber que ens estimen

Centenars de vegades al minut es renova a la terra el que va passar també amb nosaltres, quan vam veure la llum: «joiosa com està perquè en el món ha nascut un nou ésser».[5] Som, sí, un més d'entre els molts que van néixer el mateix dia que nosaltres... I, tanmateix, som irrepetibles i estimats des de l'eternitat: «cadascun de nosaltres és el fruit d'un pensament de Déu. Cadascun de nosaltres és volgut,

cadascun és estimat, cadascun és necessari».[6]

Ningú no arriba al món per accident; cadascú val molt, ho val tot. Fins i tot qui potser no ha conegut els seus pares, o va ser acollit en adopció per una família. «Cada ànima és un tresor meravellós; cada home és únic, insubstituïble. Cada un val tota la sang de Crist».[7] Als nostres pares, siguin qui siguin, amb els seus defectes i les seves dificultats, els devem tant! Saben tot el que Déu espera d'ells, i s'esforcen per respondre a aquesta crida suau però exigent: «vaig ser nen encara no nascut i em vau acollir, em vau permetre néixer; vaig ser nen abandonat i vau ser per a mi una família; vaig ser nen orfe i m'heu adoptat i educat com a fill vostre».[8]

Al cap de poques setmanes de vida dels seus fills, les mares ja saben distingir elements del temperament:

qualitats del plor, del son, de la gana... Després ve el primer somriure, que és com el naixement de la personalitat, i alhora un dels primers signes perceptibles d'aquesta mimesi tan pronunciada en els nens, a qui se'ls enganxa tot el que veuen. Els pares són per als fills una font de seguretat: és eloqüent aquest gest tan comú del petit que s'abraça a les cames del seu pare o de la seva mare davant l'arribada d'un estrany. Des d'aquesta seguretat, el nen aprèn a moure's i a sortir de si mateix, explora el món i s'obre als altres.

Tot i que no estem determinats totalment per les circumstàncies del nostre naixement i educació, és decisiu per al creixement harmònic de la personalitat que els fills se sentin estimats des del primer moment en la família, per estimar després els altres. L'afecte i les cures —que inclouen l'exigència i la

fortalesa per anar llimant l'egoisme a què tendim tots— els ajuden a percebre el seu propi valor i el dels altres: aquest amor tendre i robust dels pares els dona l'autoestima que els permetrà estimar, sortir de si mateixos.

Els llaços d'amor que neixen en una família cristiana no es trenquen ni tan sols quan acaba la vida. Si algú perd els pares en els primers anys, la fe fa veure el mateix Jesús, santa Maria o a sant Josep, vivint ja a la terra, en tantes ocasions a través d'altres persones de cor gran. Seguint l'empremta d'aquesta Sagrada Família, intentem ser molt humans i molt sobrenaturals[9] i mantenim l'esperança que un dia passarà el que va escriure santa Teresa: «Em semblava que estava posada al cel, i les primeres persones que hi vaig veure van ser el meu pare i la meva mare».[10]

La genuïna autorealització

«Mare, t'agradava fer el menjar? Rentar la roba? Netejar la casa? Portar-nos a l'escola?... ». Aquest interrogatori d'una filla a la seva mare, ja gran, recorda a la bona dona aquells moments en què les coses no sortien bé, en el cansament davant les feines de la llar, en els conflictes econòmics i les preocupacions per aquelles febres altes d'hivern que afligien els seus petits...; en algun plat que havia estampat contra la paret en un moment d'impaciència... I respon, lacònica: «agradar-me..., no massa, però sí que us estimava i vibrava veient-vos créixer». Quantes mares i pares es comporten així! A molts se'ls hauria de donar un premi, comenta el Papa, ja que han après «a resoldre una equació que ni tan sols els grans matemàtics saben resoldre: fer que vint-i-quatre hores rendeixin el doble. (...) De 24 hores en fan 48:

no sé com ho fan, però es mouen i ho fan!». [11]

Una família, no perfecta, però harmònica, distingeix bé la identitat de cadascun dels seus membres.

L'autoritat la tenen els pares, però sense imposar-la. No tenen com a meta ensinistrar els nens, sinó guiar-los perquè desenvolupin les seves potencialitats, amb la llum i l'exemple del seu afecte. Són responsables de l'ambient de la família tant el pare com la mare, i per a cadascun l'entrega a l'altre i als fills es converteix en un camí de creixement personal.

La convivència familiar ajuda també a descobrir alguns talents en què potser no s'havia reparat, però que els altres valoren: capacitat de tendresa, fortalesa d'ànim, bon humor, etc. L'amor a la mateixa família fa que, fins i tot enmig de les dificultats, cadascú tregui el millor

de si, el costat positiu del mateix caràcter. I quan, pel cansament o la tensió, surti més aviat el pitjor d'un mateix, serà el moment de demanar perdó i començar de nou.

«Reconèixer el fet d'haver faltat, i mostrar el desig de restituir el que s'ha tret —respecte, sinceritat, amor — fa dignes del perdó. I així s'atura la infecció (...) Moltes ferides dels afectes, moltes laceracions en les famílies comencen amb la pèrdua d'aquesta preciosa paraula:

“Perdona'm”».[12]

La dona podrà descobrir que les seves qualitats com a mare són insubstituïbles. L'afany per ser fidel a Déu en aquesta missió la portarà a crear un ambient acollidor i apte per al creixement personal, per a l'afecte i el respecte, per al sacrifici i el do d'un mateix. «La dona està cridada a dur a la família, a la societat civil, a l'Església, quelcom de característic, que li és propi, i que només ella pot

donar: la seva delicada tendresa, la seva generositat incansable, el seu amor a les coses concretes, la seva agudesesa d'enginy, la seva capacitat d'intuïció, la seva pietat pregona i senzilla, la seva tenacitat...».[13]

El pare també es descobreix com a guia davant dels seus fills: els ajuda a créixer, hi juga i deixa que es desenvolupi la manera de ser de cadascun. Un pare cristià sap que la seva família serà sempre el seu principal negoci, en el qual es realitza en totes les seves dimensions. Per això cal que estigui en guàrdia davant dels ritmes de vida massa intensos i estressants, que ennuvolen la vista dels objectius més valuosos, i poden portar precisament per això a desequilibris psíquics i a un ressentiment de les relacions familiars.

Que important és, per això, que els pares siguin propers —la seva

absència causa molts problemes— i que fomentin sempre l'orgull de transmetre als fills la saviesa del cor! [14] En una llar «lluminosa i alegre», [15] el pare viu i ofereix la seva paternitat, la mare viu i ofereix la seva maternitat: qualitats complementàries i irreemplaçables, capaces d'omplir el cor. I això, independentment de la quantitat de fills que envii Déu al matrimoni; i, si els fills no arriben, poden exercir una paternitat i una maternitat espiritual amb altres membres de la família i amics.

L'espera i el compromís

«Potser no sempre en som conscients, però és precisament la família la que introdueix la fraternitat al món». [16] L'estructura bàsica dels pobles, la pau de les nacions, es basa en l'oferiment lliure, per amor, de l'home i la dona; en la

seva fidelitat a un sí que marca per sempre les seves vides.

Avui abunda la gana d'aventures. L'oferta és múltiple: propostes molt variades, intenses, breus, apassionants, com una immersió a l'oceà, una incursió al sostre del món o un salt al buit. El compromís definitiu té colors menys cridaners, però desperta sempre admiració, perquè estem fets per estimar per sempre, i en el fons tota la resta ens sembla poc. Un amor que no fos per sempre, un sí amb lletra petita, no seria amor.

En la vida familiar cal suportar tempestes i crisis, però la fidelitat al sí que va fundar la llar pot ser sempre més forta que tot: «l'amor és fort com la mort».[17] Grans motius fan suportar grans dificultats; i aquí els motius no són només una idea o una institució: són, sobretot, persones. El sí de l'amor arriba tan

endins del nostre ésser que no podem negar-lo sense esquarterar-nos.

Per descomptat, tot gran projecte comporta un gran risc, i molts joves avui no s'atreveixen al sí per sempre, per por d'equivocar-se. Però de fet és un error encara més gran quedar-se a les portes de l'amor que crida el nostre cor. Per això, es tracta d'assegurar el cor, de fer-lo créixer: aquest és el sentit cristià del festeig, «un itinerari de vida que ha de madurar com la fruita (...) un camí de maduració en l'amor, fins al moment en què es converteix en matrimoni».[18] El millor entrenament per a aquest sí, i el millor *test* de la seva solidesa, és la capacitat d'esperar, que l'Església no es cansa de demanar als nuvis, tot i que de vegades no se n'aconsegueixi entendre els motius: «Qui ho pretén tenir tot i de seguida, després cedeix també en tot —i de seguida— davant de la primera dificultat (...) El festeig

enforteix la voluntat de custodiar
junts una cosa que mai no ha de ser
comprada o venuda, traïda o
abandonada, per més atractiva que
sigui l'oferta». [19]

D'uns pares que custodien junts
aquest amor, aprenen els fills.
Aquestes són les llars que donen els
millors ciutadans, disposats a
sacrificar-se pel bé comú:
treballadors honrats en el que és
propi i en el que és aliè, professors
entusiastes, polítics coherents,
advocats justos, metges abnegats,
cuiners que fan del plat una obra
d'art... En aquesta ombra creixen
noves mares i pares fidels, i molts
que s'entreguen a Déu per complet
per servir a la família humana
comuna, en una vocació en què
brillen també la maternitat i la
paternitat.

Amb el transcurs del temps
l'aventura continua: les parets

queden petites, sorgeixen noves llars, nous amors. Reneix l'entusiasme, l'alegria de viure. Existeix per això «un vincle estret entre l'esperança d'un poble i l'harmonia entre les generacions. L'alegria dels fills fa esgarriar el cor dels pares i torna a obrir el futur».[20]

Wenceslao Vial

[1] Francesc, *Audiència*, 18-III-2015.

[2] Francec, *Homilia*, 6-VII-2015.

[3] Cf. Joan Pau II, *Familiaris consortio*, 22-XI-1981, núm. 66.

[4] Francesc, *Audiència*, 17-XII-2014.

[5] *Jn* 16, 21.

[6] Benet XVI, *Homilia en el solemne inici del ministeri petrí*, 24-IV-2005.

[7] Sant Josepmaria, *És Crist que passa*, núm. 80

[8] Joan Pau II, *Carta a les famílies*, 2-II-94, núm. 22.

[9] Cf. *Forja*, núm. 290.

[10] Santa Teresa, *Llibre de la vida*, cap. 38.

[11] Francesc, *Audiència*, 26-VIII-2015.

[12] Francesc, *Audiència*, 13-V-2015.

[13] *Converses amb monsenyor Escrivà de Balaguer*, núm. 87.

[14] Cf. Francesc, *Audiències*, 28-I-2015 i 4-II-2015.

[15] Sant Josepmaria, *És Crist que passa*, núm. 78

[16] Francesc, *Audiència*, 18-II-2015.

[17] *Ct* 9,6.

[18] Francesc, *Audiència*, 27-V-2015.

[19] Francesc, *Audiència*, 27-V-2015.

[20] Francesc, *Audiència*, 11-II-2015.

*Traducció de l'oficina de comunicació
de l'Opus Dei a Catalunya*

.....

pdf | document generat
automàticament des de [https://
dev.opusdei.org/ca-es/article/creixer-un-
projecte-en-familia-i/](https://dev.opusdei.org/ca-es/article/creixer-un-proyecto-en-familia-i/) (06/08/2025)